



МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ НАУКИ І ТЕХНОЛОГІЙ  
ННІ «ПРИДНІПРОВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ БУДІВНИЦТВА ТА  
АРХІТЕКТУРИ»

КАФЕДРА ДИЗАЙНУ ТА РЕКОНСТРУКЦІЇ АРХІТЕКТУРНОГО  
СЕРЕДОВИЩА

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ  
ДО ВИКОНАННЯ ПОЯСНЮВАЛЬНОЇ ЗАПИСКИ ДО  
КУРСОВОГО ПРОЄКТУ**

для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти  
спеціальності 022 03 «Дизайн середовища»  
денної та вечірньої форм навчання



Дніпро

2025

Методичні вказівки до виконання пояснювальної записки до курсового проєкту для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 022 03 «Дизайн середовища» денної та вечірньої форм навчання / Укладачі: Харченко К. С., Свірежева Т. О., Вербицька Г. С.– Дніпро: ПДАБА, 2025. – 16 с.

У методичних вказівках наведені рекомендації щодо виконання пояснювальної записки до курсового проєкту (роботи). Методичні вказівки призначені для студентів 1-го, 2-го, 3-го, 4-го курсу архітектурного факультету денної та вечірньої форм навчання.

Укладачі: Харченко К. С., кандидат технічних наук, доцент кафедри дизайну та реконструкції архітектурного середовища ННІ ПДАБА;  
Свірежева Т. О., старший викладач кафедри дизайну та реконструкції архітектурного середовища ПДАБА;  
Вербицька Г. С., асистент кафедри дизайну та реконструкції архітектурного середовища ННІ ПДАБА;

Відповідальний за видання: Харченко К. С., кандидат технічних наук, доцент, завідувач кафедри дизайну та реконструкції архітектурного середовища ННІ ПДАБА

Рецензент: Янковська Л.Е., кандидат технічних наук, доцент кафедри дизайну та реконструкції архітектурного середовища ННІ ПДАБА.

Затверджено на засіданні кафедри дизайну та реконструкції архітектурного середовища ННІ ПДАБА

Протокол № від р.  
Зав. каф. ДРАС Харченко К. С.

Реєстраційний № 49

**ЗМІСТ**

1. Загальні положення. Мета. Завдання.....	4
2. Пояснювальна записка курсового проекту.....	5
3. Правила оформлення пояснювальної записки.....	9
Література.....	10
Додаток А.....	12

•

## 1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ. МЕТА. ЗАВДАННЯ

Дані рекомендації призначені для забезпечення вирішення на належному рівні питань пов'язаних з організацією, керівництвом учбовим проєктуванням та виконанням проєктів.

*Мета* пояснювальної записки до дизайн-проєкту. Пояснювальна записка є невід'ємною частиною будь-якого дизайн-проєкту, і її основна мета — детально обґрунтувати концепцію, рішення та підходи, використані під час розробки проєкту. Вона спрямована на те, щоб забезпечити чітке розуміння проєкту замовником, командою виконавців або експертною комісією.

Мета написання пояснювальної записки є роботою, що синтезує результати навчання студента та має виявити такі компетентності:

- володіння питаннями функціональних, естетичних, інженерно-конструктивних, економічних вимог у проєктуванні, здібності виконати передпроєктний аналіз та проєкт будівлі в середовищі;
- обґрунтований підхід до соціальних, середовищних та містобудівних вимог, що повстають перед студентом залежно від теми дипломного проєкту;
- здібності студента до самостійного професійного мислення;
- здібності до комплексного вирішення кола дизайнерських, технічних, художніх проблем;
- здібності до збору та аналізу інформації, вміння вибудовувати гіпотези, виконувати та аналізувати варіанти рішення поставленого завдання, вміння бачити перспективу удосконалення та прогноз майбутнього розвитку проєктованого середовищного об'єкту;

**Завдання.** При опрацюванні пояснювальної записки студентом мають бути вирішені наступні завдання:

- вивчення характеристики історії досліджуваної проблеми та її сучасного стану, а також передового досвіду роботи у відповідній галузі;
- формулювання мети та завдань роботи; узагальнення отриманих результатів, їх обґрунтування, наявності висновків та практичних рекомендацій щодо подальшого впровадження роботи;

- збір та вивчення матеріалів за обраною темою курсового проєкту, вивчення чинних норм проектування (ДБН), знайомство з відповідними аналогами сучасних об'єктів, що побудовані в Україні та за кордоном, аналіз досвіду проектування аналогічних сучасних об'єктів.

## **2. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА КУРСОВОГО ПРОЄКТУ (РОБОТИ)**

Текстові матеріали до проєкту мають докладно відповідати графічним матеріалам та формуються у вигляді пояснювальної записки, яка включає відповідні розділи. Пояснювальна записка є невід'ємною складовою кваліфікаційної роботи. Основними розділами пояснювальної записки є: вступ, огляд літератури, зміст роботи, висновки, опис проєктних пропозицій.

Текстова частина повинна мати наступну внутрішню структуру: титульний аркуш, зміст роботи, вступ, основний виклад, висновки, перелік використаної літератури та інших джерел, додатки (в разі необхідності).

Зміст подається на початку роботи після титульного аркушу. Він має відтворювати в послідовному порядку всі складові частини кваліфікаційної роботи (вступ, найменування розділів, підрозділів, висновки до них, загальні висновки, список використаної літератури та джерел, ілюстрації, додатки, географічні та іменні покажчики, умовні скорочення тощо). В обраній послідовності зазначаються початкові сторінки всіх складових частин тексту (Додаток А):

1. Історія питання, літературний пошук.
2. Опис концептуального рішення.
3. Опис дизайн – проєкту.
4. Авторське право, патентоспроможності проєкту.

**ВИСНОВКИ**

**ПЕРЕЛІК ПОСИЛАНЬ**

**ДОДАТОК А**

## 1. Історія питання, літературний пошук.

Дослідження історії виникнення дизайнерського проекту: літературний огляд існуючих аналогів. Таке дослідження дозволяє не лише глибше зрозуміти історію, але й створити проект, який відповідатиме сучасним запитам, залишаючись вкоріненим у традиції (підтримуючи національну автентичність).

Історія виникнення дизайнерського виробу є ключовим аспектом у розумінні його еволюції. Це допомагає зрозуміти, як змінювались функції, стилістика та матеріали в залежності від соціокультурних і технологічних умов.

### *Етапи історичного дослідження:*

- Дослідження починається з визначення найперших аналогів. Наприклад, у випадку меблів — як з'явився перший стілець, його функціональність і конструкція.

- **Розвиток і вдосконалення.** Вивчення змін у дизайні, які відображали нові естетичні та технологічні ідеали та можливості. Наприклад, у ХХ столітті вплив Баухауса призвів до мінімалізму та функціональності в дизайні меблів, сприйнятті кольорів.

- **Вплив культури та моди.** Опис, як певні історичні події або стилістичні течії вплинули на виріб. Наприклад, епоха бароко привнесла розкіш і складні деталі, тоді як модерн прагнув до природних форм і плавних ліній.

- **Сучасний стан виробу.** Аналізує, як сучасні технології (наприклад, 3D-друк, екологічні матеріали) змінили виробництво та сприйняття предмету дизайнерського мистецтва.

### *Літературний огляд:*

- **Огляд наукових джерел.** Робота з академічними дослідженнями та публікаціями, які аналізують еволюцію. Наприклад, вивчення книг і статей про розвиток меблів або сучасні тенденції паркового мистецтва.

Каталоги дизайнерських виставок. Аналіз архівів дизайнерських виставок, наприклад Salone del Mobile, де можна простежити тренди та інновації. Або відкрийте головні тренди RHS Chelsea Flower Show 2024: Кращі новинки садового дизайну

- **Огляд інноваційних виробів.** Вивчення сучасних зразків відомих дизайнерів, наприклад, робіт Філіпа Старка, Айріс ван Герпен чи інших інноваторів у конкретній галузі.

### *Порівняльний аналіз.*

Порівняння виробів різних епох і культур дає змогу виявити унікальні риси та закономірності. Наприклад, можна порівняти японський мінімалізм із європейською класикою, щоб зрозуміти вплив культурного контексту.

### *Висновки та перспективи розвитку (зародження ідеї, концепції).*

На основі історичного та літературного огляду формулюються висновки щодо можливого подальшого розвитку виробу. Це можуть бути припущення про те, як зміняться матеріали, форми чи функціональність у майбутньому.

## **2. Опис концептуального рішення.**

**Концепція** (лат. *Conceptio* — розуміння) — система поглядів, те або інше розуміння явищ і процесів; єдиний, визначальний задум.

Опис концепції ідеї дизайнерського проєкту може спитатися на наступні складові:

**1. Вступ: ідея та натхнення.** Опис концепції починається із зазначення джерела натхнення. Наприклад, це може бути природа, архітектура, культурні традиції, або навіть емоційний досвід. Необхідно розкрити, як саме це джерело вплинуло на задум виробу.

**2. Цільова аудиторія.** Визначення аудиторії допомагає зрозуміти, кому призначений проєкт. Наприклад, це можуть бути молоді професіонали, діти або люди, які цінують естетику мінімалізму.

**3. Призначення та функціональність.** Описати, яку практичну або естетичну роль виконує проєктуємий об'єкт. Наприклад, він може слугувати

предметом декору, функціональним інструментом або аксесуаром для повсякденного використання.

**4. Матеріали та технології.** Вибір матеріалів і технологій виготовлення визначає не лише зовнішній вигляд виробу, а й його довговічність, екологічність і тактильні якості. Наприклад, можна використовувати дерево, метал, текстиль або інноваційні екологічні матеріали, чи штучні матеріали.

**5. Стилiстика та форма.** Опис зовнішнього вигляду, форм і кольорової гами. Проект може мати мінімалістичний, авангардний чи класичний стиль. Варто звернути увагу на гармонію ліній, пропорції та деталі.

**6. Унікальність та цінність.** Необхідно підкреслити, що робить виріб особливим: це може бути оригінальна форма, багатофункціональність або концептуальна ідея, яка відображає сучасні тренди чи культурну спадщину.

**7. Візуальне подання.** Завершує опис – легенда та створення ряду візуальних матеріалів, таких як ескізи, 3D-моделі або прототипи, які допоможуть краще зрозуміти концепцію (матеріали презентуються у Додатку А).

### **3. Опис дизайн - проекту**

У розділі надається опис проектних рішень, представлених в графічній частині проекту: графічні (шрифт, колір, пропорції) особливості ; містобудівні особливості проектування (наприклад парку); вимоги та обмеження, що впливають на проектування інтер'єру будівлі з посиланням на відповідні норми ДБН; композиційні принципи організації благоустрою; об'ємно-композиційне рішення будівлі з урахуванням навколишнього середовища; функціональна організація простору; об'ємно-планувальне рішення; художнє рішення простору; оздоблювальні матеріали; інновації та технології.

Техніко-економічні показники.

### **4. Авторське право, патентоспроможності проекту.**

На основі порівняння запропонованих варіантів з відповідними аналогами об'єкту дизайн-проектування, використовуючи інформаційні матеріали,



потрібно визначити перспективи патентоспроможності запропонованого дизайн-об'єкту. (Пошук аналогів в Google, скрін екрану)

### **3.ПРАВИЛА ОФОРМЛЕННЯ ПОЯСНЮВАЛЬНОЇ ЗАПИСКИ**

**Текст** пояснювальної записки набирається на комп'ютері (кегель 14, через півтора інтервали, поля: зліва — 30мм, решта — 20мм) на одній стороні аркуша формату А4 (297×210мм). Нумерація сторінок проставляється арабськими цифрами в правому верхньому куту аркуша.

Текстова частина (пояснювальна записка) кваліфікаційної роботи оформлюється у вигляді зброшурованого, набраного на комп'ютері тексту з аркушів формату А4. Орієнтовний обсяг текстової частини має складати орієнтовно 20-30 сторінок (поля: верхнє, ліве, нижнє – 30 мм, праве – 20 мм; шрифт – 14 кегель, через півтора інтервали). Заголовки структурних частин тексту першого рівня (вступ, назви розділів, висновки, додатки, тощо) набираються великими літерами симетрично до тексту. Заголовки розділів та підрозділів друкують малими літерами з абзацу (Розділ 1; підрозділи 1.2, 1.3, ...; параграфи або пункти 1.1.1, 1.1.2, 1.1.3...). Переноси слів у заголовках підрозділів не допускаються, кожний розділ пояснювальної записки треба починати з нової сторінки.

Ілюстративний матеріал власного напрацювання краще розміщувати в відповідному Додатку. Він може бути у вигляді рисунків, таблиць, схем, креслень, фотографій, формул. Їх розміри та розміщення залежать від композиційного задуму викладення матеріалу. Супровідний ілюстративний матеріал, запозичений з інших джерел, слід розміщати в додатках із посиланням на джерело. Наприклад, якщо в Розділі 1 наведене посилання на власне фото, то в тексті воно позначається (рис. 1.1) або виділяється зворотом типу: «...як це видно з рис. 1.1» чи «...як це показано на рис. 1.1». При використанні запозиченого супровідного ілюстративного матеріалу посилання на нього подібне: у дужках пишеться (Додаток А, рис. А1), а також вказується

посилання у квадратних дужках на джерело, з якого воно запозичене. Посилання на джерело береться у послідовності використаної літератури. Якщо рисунок або таблиця більше формату А-4, то враховуються вони як одна сторінка. Кількість Додатків А, Б, В тощо визначається необхідністю їх систематизації за змістом роботи.

**Таблиці.** Нумерація таблиць здійснюється за вищезазначеними правилами в межах розділу. Кожна таблиця повинна мати назву. В правому верхньому куті над відповідним заголовком таблиці розміщують напис «Таблиця » із зазначенням її номера. Назва таблиці друкується симетрично тексту і наводиться жирним шрифтом. Номер таблиці повинен складатися з номера розділу і порядкового номера таблиці, між якими ставиться крапка, наприклад: «Таблиця 1.2» (друга таблиця першого розділу). Якщо таблиця переноситься на наступну сторінку, то повторюють головку таблиці і над нею вказують: «Продовження таблиці (номер таблиці)». Якщо в пояснювальній записці є рисунки або таблиці, розташовані на окремих аркушах, то необхідно включати їх в загальну нумерацію.

До тексту пояснювальної записки додається зменшена версія графічної частини на аркуші формату А3 (А4 для 1 курсу).

Залежно від теми курсового проекту (роботи) склад пояснювальної записки може уточнюватися.

Бібліографічний опис джерел складають відповідно до чинних стандартів з бібліотечної та видавничої справи ([ДСТУ 8302:2015](#) Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні вимоги та правила складання. Київ: ДП «УкрНДНЦ», 2016. 16.)

Перелік використаної літератури та джерел подається в алфавітному порядку з дотриманням нормативних вимог стосовно бібліографічного опису. У разі необхідності можливий поділ переліку на окремі складові частини, зокрема:

- бібліографія (літературні джерела);
- архівні джерела;

- інтернет-ресурси.

Посилання на використану літературу та джерела наводяться в тексті в квадратних дужках з зазначенням номера в переліку та сторінки. Наприклад: [16 с. 235]. Запозичені у інших авторів цитати подаються обов'язково в лапках «...відповідно до нормативних вимог та правил наукової етики», або посилання в тексті на автора та його теорію. Додатки до основного тексту при потребі можуть містити:

- ілюстративні матеріали допоміжного характеру;
- копії архівних і проєктних документів;
- статистичну інформацію;
- акти обстежень;
- матеріали анкетувань і зразки опитувань;
- переклади іншомовних текстів;
- інша дотична до теми інформація.

## **РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА**

### **Основна**

1. ДСТУ 8302:2015 Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні вимоги та правила складання. Київ: ДП «УкрНДНЦ», 2016. 16.
2. Білодід Ю.М., Поліщук О.П. Основи дизайну: навч. посіб. Київ: видавець ПАРАПАН. 145 с.
3. Вижинський С.Е. Щербак Т.І. Методика та організація наукових досліджень: навчальний посібник / С.Е.Важинський, Т.І.Щербак. – Суми. Сум. ДПУ ім. А.Макаренка, 2016. 260 с.
4. Даниленко В.Я. Дизайн: підручник. Харків: ХДАДМ, 2003. 320 с.
5. Зацерковний В.І., Тішаєв І.В., Демідов В.К. Методологія наукових досліджень: навчальний посібник / В.І.Зацерковний, І.В.Тішаєв, В.К.Демідов. – Київський НУ ім. Т. Шевченка, Ніжин, 2017. 236 с.

6. Незвещук-Когут Т.С. Дизайн: навч. посіб. Чернівці: ЧТЕІ КНТЕУ, 2021. 340 с.
7. Новіков Б.В. Творчість як спосіб здійснення гуманізму [Монографія]. – Б.В. Новіков. - К.: Видавець ПАРАПАН, 2005. 332 с.
8. Основи методології та організації наукових досліджень: навчальний посібник для студентів, курсантів, аспірантів / під ред. А.Є.Конверського. – К.: Центр учбової літератури, 2010. 352 с.
9. Основи формоутворення: навч. посібник / С. В. Вергунов, Н. С. Вергунова, Л. А. Звенігородський та ін. Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2021. 124 с.
10. Рижова І.С. Філософія дизайну: теоретико – методологічні засади [Монографія] / Ірина Станіславівна Рижова .Запоріжжя ЗНТУ, 2006. 540 с.
11. Сьомкін В.В. Образна і морфологічна трансформація в дизайні: навчально-методичний посібник. Київ: Інститут підприємництва, права і реклами, 2002. 46 с.
12. Чупріна Н. В., Струмінська Т.В. Сучасні технології дизайн-діяльності: навч. посіб. Київ : КНУТД, 2017. 416 с.
13. Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату в ДВНЗ ПДАБА, наказ № 89 від 26.03.2020, наказ № 233 від 24.11. 2020.

Український державний університет науки і технологій  
ННІ «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури»

Факультет архітектурний

Кафедра дизайну та реконструкції архітектурного середовища

## **Пояснювальна записка**

до курсового проєкту (роботи)

на тему \_\_\_\_\_  
\_\_\_\_\_  
\_\_\_\_\_

**ВИКОНАВ:**

студент групи ДС- 21

Василь ШЕВЧЕНКО

(ім'я та прізвище)

**КЕРІВНИК**

\_\_\_\_\_ (ім'я та прізвище)

**м. Дніпро**

**2025**

**ЗМІСТ**

Вступ (актуальність теми).....	3
1 Історія питання, літературний пошук.....	4
2. Опис концептуального рішення .....	10
3 Опис дизайн - проекту .....	13
4. Авторське право, патентоспроможності проекту.....	15
ВИСНОВКИ.....	20
ПЕРЕЛІК ПОСИЛАНЬ .....	21
ДОДАТОК А .....	25
ДОДАТОК Б .....	28

## ВСТУП

Актуальність

**Мета.** Визначити історичні етапи розвитку...*(наприклад: плакату або малого саду, дизайну інтер'єру і т.д.)*

**Завдання.** Визначити комунікативну природу та функції .... *(наприклад: соціального українського плакату).*

**Задачі:**

- дослідити..... ;
- проаналізувати.....;
- визначити .....;
- розробити.....;
- 

### 1. Історія питання

### 2. Опис концептуального рішення

### 3 Дизайн проєкт

### 4. Авторське право, патентоспроможності проєкту.

### Висновки.

1. Досліджено.....
2. Проаналізовано.....
3. Розроблено .....

**ПЕРЕЛІК ПОСИЛАНЬ**

1. Гладун О. Соціальний/екологічний плакат як феномен графічного дизайну // Вісник ХДАДМ : зб. наук. пр. / за ред. Даниленка В. Я. – Харків : ХДАДМ, 2008. – № 4. – С. 21–27.
2. Історія українського мистецтва: у 5 т. // голов. ред. Г. Скрипник. Київ: НАН України, Ін-т мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського, 2007. Т. 5: Мистецтво ХХ століття. 1048 с.
3. Даниленко В.Я. Дизайн: підручник. Харків: ХДАДМ, 2003. 320 с.